

**Advies over het voorstel van de
lijst opleidingen voor het
deeltijds beroepssecundair onderwijs**

Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs

1 Situering

De Vlaamse Onderwijsraad ontving op 11 februari 2010 een adviesvraag van minister Pascal Smet over een voorstel tot erkenning van zes nieuwe opleidingen voor het DBSO:

- roerganger
- motorist 221 kW
- schipper beperkt vaargebied
- begeleider in de kinderopvang
- polyvalent touwtechniker
- parkeerwachter

De procedure voor de erkenning van nieuwe opleidingen is vastgelegd in artikel 24 van het decreet over het stelsel van leren en werken en verder uitgewerkt in omzendbrief SO 2008/08. De omzendbrief stelt dat een overheidscommissie, die ook belast is met de screening van het huidige, niet-modulaire aanbod ook de aanvragen voor nieuwe opleidingen behandelt. De oorspronkelijke voorstellen en de conclusies van de overheidscommissie worden ter advisering aan de Vlor voorgelegd. De Vlaamse Regering beslist en kan een voorstel goedkeuren onder voorwaarden.

Dit advies werd voorbereid in de commissie Leren en Werken (onder voorzitterschap van mevrouw Sonja Buts) en de sectorcommissies Metaal-Elektriciteit-Kunststoffen, Maritiem en Personenzorg.

De Raad Secundair Onderwijs stemde over dit advies op 11 maart 2010.

2 Advies

1	Roerganger
2	Motorist 221 kW
3	Schipper beperkt vaargebied
	rubriek: Zeevisserij

Indiener: CDO Maritiem Instituut Mercator Oostende

De behoefte

De visserijsector kampt met een tekort aan scheepsbemanning. De Rederscentrale, die de sector in dit dossier vertegenwoordigt, is zich hier terdege van bewust en is vragende partij voor bijkomende gespecialiseerde opleidingen voor functies op professionele vissersvaartuigen. De vraag naar deze opleidingen is geen invulling van een tijdelijke behoefte. Integendeel, de Rederscentrale wijst ook op een vergrijzing van de scheepsbemanning op middellange termijn. Zij engageert zich om actief mee te werken aan de uitbouw van kwaliteitsvol deeltijds zeevisserijonderwijs.

De invulling

De internationale STCW-code¹ en het Koninklijk Besluit inzake vaarbevoegdheidsbewijzen voor de zeevisserijvaart (13 november 2009) zijn de belangrijkste referentiekaders. Er zijn ook SERV-referentiekaders (2001, 2002) beschikbaar waaruit de beroepsgerichte competenties van de voorgestelde opleidingen kunnen afgeleid worden.

De onderwijskundige en opvoedkundige context

De specificiteit van het beroep en de eisen die het bovenvermelde KB de zeevissers oplegt, verplichten de leerling om, alvorens zich in te schrijven in het deeltijds zeevisserijonderwijs, in dienstverband op een professioneel visserijvaartuig te varen. Het KB stelt ook dat bemanningsleden van visserijvaartuigen een basisopleiding veiligheid moeten gevolgd hebben, voor zij taken aan boord mogen uitvoeren.² Een verklaring van medische geschiktheid door een arts erkend door de FOD Mobiliteit en Vervoer (Directoraat-generaal Maritiem Vervoer) dient jaarlijks hernieuwd te worden.

Het dossier omvat een uitvoerige beschrijving van competenties. Ze zijn uitvoerend-praktisch van aard en afgestemd op het concept van leren en werken. De voorgestelde opleidingen hebben een onmiddellijk civiel effect. Op het einde van elke opleiding behalen de leerlingen een vaarbevoegdheidsbewijs. De benaming van de opleidingen zijn transparant: ze zijn gekoppeld aan het corresponderende vaarbevoegdheidsbewijs.

De optimalisering en vrijwaring van de continuïteit in de (studie)loopbaan

De voorgestelde opleidingen passen in een modeltraject: roerganger → motorist 221 kW → schipper beperkt vaargebied. De mogelijkheid tot het behalen van het diploma secundair onderwijs (voorzien in het decreet betreffende het stelsel van leren en werken) betekent een enorme meerwaarde voor deze deeltijdse opleidingen. Aansluiting met vervolgonderwijs is mogelijk: andere vaarbevoegdheidsbewijzen kunnen behaald worden via het gewoon voltijds onderwijs of het secundair volwassenenonderwijs.

De leertijd kent geen opleidingen gericht op het zeevisserijonderwijs. Het deeltijds zeevisserijonderwijs is namelijk uniek binnen het Vlaamse onderwijsaanbod.

Advies en motivering

De Vlor geeft een gunstig advies voor:

- de schrapping van de opleiding tot matroos;
- de erkenning van de opleidingen tot roerganger, motorist 221 kW en schipper beperkt vaargebied.

De sector steunt deze aanvraag en engageert zich om voldoende werkervaringsplaatsen te voorzien. De opleidingen hebben een civiel effect: de benamingen van de opleidingen zijn gekoppeld aan corresponderende vaarbevoegdheidsbewijzen. Het behalen van studiebewijzen uit het onderwijs (vooral het diploma secundair onderwijs) is een meerwaarde.

¹ Standards of Training, Certification and Watchkeeping: de code voor zeevarenden inzake opleiding, diplomering en wachtdienst, aangenomen in resolutie 2 van de STCW-conferentie in 1995.

² Deze gecertificeerde opleiding omvat persoonlijke overlevingstechnieken, het voorkomen en bestrijden van brand, noodprocedures, elementaire eerste hulp, voorkoming van vervuiling op zee en voorkoming van arbeidsongevallen aan boord.

4 Begeleider in de kinderopvang rubriek: Personenzorg
--

Indieners: Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social Profit (VIVO)
 Vlaams Verbond voor het Katholiek Secundair Onderwijs (VVKSO)
 GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
 Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV)
 Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse
 Gemeenschap (OVSG)
 CDO Kortrijk
 CDO Technicum Noord Antwerpen
 CDO Koninklijk Atheneum Redingenhof Leuven

De behoefte

Dat er een voortdurend tekort is aan formele kinderopvang, hoeft geen betoog. De overheid investeert dan ook fors in het aanbod en de structuur. Tegen 2020 wenst zij over een kwalitatief aanbod te beschikken voor minstens 50% van de kinderen jonger dan 3 jaar.³ Er is een stijgende vraag naar gekwalificeerd personeel; een tendens die zich ook op middellange termijn doorzet. De sector is dan ook vragende partij voor de erkenning van een nieuwe DBSO-opleiding tot begeleider in de kinderopvang. Hij heeft deze aanvraag bij monde van VIVO, het sectoraal vormingsinstituut voor de social profit, mede ondertekend. VIVO engageert zich om deze opleiding inhoudelijk te ondersteunen en de nodige werkervaringsplaatsen te voorzien.

De invulling

De aanvraag is gebaseerd op het SERV-beroepscompetentieprofiel van begeleider in de kinderopvang (2001). De generieke en specifieke competenties zijn hiervan afgeleid.

Om in een door Kind en Gezin erkend kinderdagverblijf en initiatief voor buitenschoolse opvang (IBO) als begeleider tewerkgesteld te kunnen worden, moet men 18 jaar zijn en een eindstudiebewijs behaald hebben dat door Kind en Gezin erkend is.

De sector heeft de intentie om het nieuwe DBSO-certificaat in de lijst met de erkende studiebewijzen te laten opnemen. De leeftijdvoorwaarde is een mogelijk probleem.⁴ Het decreet over het stelsel van leren en werken voorziet enkel de leeftijd waarin men deeltijds leerplichtig is als enige instapvoorwaarde voor alle opleidingen.

De onderwijskundige en opvoedkundige context

De opleiding is afgestemd op de doelgroep van het DBSO. Het dossier argumenteert ook de inkapseling van de opleiding in het concept van deeltijds leren en werken. De vermelde competenties zijn voornamelijk gericht op sociale interactie met kinderen.

³ J. Vandeuren, Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2009-2014, strategische doelstelling 3.3.1 (blz. 33)

⁴ In een kinderdagverblijf mogen enkel -18 jarigen tewerkgesteld worden als zij boven het minimale (en dus gesubsidieerde) kader aangeworven worden.

De optimalisering en vrijwaring van de continuïteit in de (studie)loopbaan

Deze opleiding heeft een inhoudelijke band met de bestaande opleidingen gericht op de social profit (rubriek Personenzorg). De aanvraag beschrijft een globaal traject waarin deze opleiding past.

Advies en motivering

De Vlor geeft een gunstig advies. Uit de aanvraag blijkt dat de opleiding tot begeleider in de kinderopvang zich op een scharnierpunt van opleidingen situeert in de rubriek Personenzorg, wat een soepel traject voor jongeren mogelijk maakt.⁵ Hierdoor vormt de vereiste leeftijd voor gesubsidieerde tewerkstelling in een kinderdagverblijf geen drempel.

5	Polyvalent touwtechnieker rubriek: Onderhoud
----------	--

Indieners: Vormelek
Montage vzw
Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten van de Vlaamse Gemeenschap
Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid
Sociaal Fonds voor de Audiovisuele Sector (Mediarte)
Vlaams Verbond voor het Katholiek Secundair Onderwijs (VVKSO)
CDO Don Bosco Technisch Instituut Wilrijk

De behoefte

Vijf sectoren staan achter dit initiatief: de elektrotechnische sector, de montage en kraanverhuurbedrijven, de podiumkunsten- en muzieksector, de audiovisuele sector en de bouw. Zij wijzen op een specifieke nood aan geschoolde arbeidskrachten die met behulp van touwen en bijhorende toestellen op moeilijk toegankelijke plaatsen op een veilige, verantwoorde manier kunnen werken.

De invulling

De opleiding is inhoudelijk gestoeld op de richtlijnen van IRATA (Industrial Rope Access Trade Association), een internationaal certificerings- en kwaliteitssysteem voor het uitvoeren van werkzaamheden op hoogte.

De sector van de montage en kraanverhuurbedrijven wil stappen ondernemen om via de SERV een beroepscompetentieprofiel te ontwikkelen.

De onderwijskundige en opvoedkundige context

De beschreven competenties hebben in eerste instantie betrekking op het veilig werken op hoogte. Ook zijn competenties opgenomen in verband met het uitvoeren van basiswerkzaamheden metaal, elektriciteit, industrieel schilderwerk en metselwerk. De sectoren staan achter dit concept. Het gaat hier over duidelijk afgebakende taken. Omwille van technische en financiële redenen zien zij het onhaalbaar om een aparte opleiding 'werken op hoogte' te laten aansluiten op een basisopleiding gerelateerd aan één van bovenvermelde sectoren.

De opleiding is afgestemd op de doelgroep van het DBSO.

⁵ Aanvraag van een nieuwe opleiding DBSO 'begeleider in de kinderopvang', schema op blz. 9

De optimalisering en vrijwaring van de continuïteit in de (studie)loopbaan

Er wordt geen globaal traject in de aanvraag beschreven. Deze opleiding kan aansluiten aan bestaande opleidingen die aan de harde sector gelinkt zijn.

Advies en motivering

De Vlor geeft een gunstig advies. De aanvraag wordt gesteund door diverse sectoren. De raad staat achter het concept: een competentiecluster gericht op werken op hoogte aangevuld met basiscompetenties gericht op metaal, elektriciteit, industrieel schilderwerk en metselwerk. De opleiding past in het systeem van leren en werken. De raad stelt voor om deze opleiding onder te brengen in de rubriek Onderhoud.

6	Parkeerwachter rubriek: Modulaire opleiding
----------	---

Indieners: Cevora
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
Vlaams Verbond voor het Katholiek Secundair Onderwijs (VVKSO)
CDO Don Bosco Technisch Instituut Wilrijk

De behoefte

Steeds meer gemeenten besteden het parkeertoezicht uit aan privéfirma's of werven hiervoor speciaal werknemers aan. Een wetswijziging in 2003 zorgde voor een stroomversnelling. In de centrumsteden is er een grote vraag naar parkeerwachters. Cevora, het vormingsfonds van het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor Bedienden en de koepelorganisatie van de Vlaamse gemeentebesturen en OCMW's (VVSG) staan achter deze aanvraag. Zij stellen dat door de recente ontwikkelingen met betrekking tot het parkeerbeleid in gemeenten en steden een degelijke opleiding tot parkeerwachter noodzakelijk is.

De invulling

In het dossier wordt, naast een luik federale regelgeving het SERV-beroepscompetentieprofiel van polyvalent bediende (2003) als referentiekader gehanteerd. De specifieke federale regelgeving is de context waarin dit beroepscompetentieprofiel moet gelezen worden. Cevora is ervan overtuigd dat dit een voldoende basis is om een kwaliteitsvolle opleiding uit te bouwen.

De onderwijskundige en opvoedkundige context

In het verslag van de overheidscommissie Screening wordt gesteld dat een opleiding tot parkeerwachter in een privaat parkeerbedrijf ongeveer 14 dagen duurt. Dit gegeven als argument gebruiken om de inhoudelijke beperktheid te staven houdt geen steek. Andere DBSO-opleidingen worden ook door de sectoren in een beperkt tijdsbestek georganiseerd. Zo worden bijvoorbeeld magazijniers zonder of met een minimum aan opleiding (maximum 2 weken) door de sector in dienst genomen. Toch is deze opleiding een van de meest succesvolle opleidingen in het DBSO en wordt ze ook in het voltijds onderwijs aangeboden. Bovendien werden zeer recent modulaire 'smalle' opleidingen door de overheid goedgekeurd, bijvoorbeeld de opleiding tot aanvuller (verkoopsector), de opleiding tot medewerker snackbar-taverne (horecasector). Het inpassen in het concept van de systemen

van leren en werken, het aanreiken van groeikansen voor de jongere en het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom zijn hier de belangrijkste criteria.

De optimalisering en vrijwaring van de continuïteit in de (studie)loopbaan

De overheid stelt dat deze opleiding in de rubriek Transport thuishoort, terwijl deze opleiding tijdens de screening van deze rubriek niet aan bod kwam. De Vlor vindt dat deze opleiding eerder administratief van aard is en gelinkt moet worden aan de andere modulaire opleidingen gelinkt aan de administratieve sector.

Advies en motivering

De Vlor geeft een gunstig advies. De aanvraag wordt gesteund door de administratieve sector en de sector van de lokale besturen. CDO Don Bosco Technisch Instituut Wilrijk, het centrum dat deze aanvraag indient, heeft reeds een jarenlange ervaring met deze opleiding en kan staven dat de kans op tewerkstelling zeer reëel is.⁶ De raad is van oordeel dat deze opleiding voldoende toekomstperspectieven biedt en vooral in de centrumsteden een zekere tewerkstelling garandeert. Hij vraagt om deze opleiding in de lijst met modulaire opleidingen op te nemen.

De Raad Secundair Onderwijs keurde dit advies unaniem goed op 11 maart 2010. Er waren 20 leden aanwezig.

Johan Van Ransbeek
secretaris

Patrick Weyn
voorzitter

⁶

CDO Don Bosco Technisch Instituut Wilrijk mocht deze opleiding tot voor kort aanbieden en meldt een tewerkstellingsgraad van 100% tijdens de opleiding en 75% na de opleiding.